

## Norske bønder svikter Grüne Woche:

# Øyangen alene i <sup>Ap</sup> 21/1-95 det grønne i Berlin

107256

Norske bønder er ikke å se på Grüne Woche, verdens største landbruksmesse i Berlin. Men statsråd Gunhild Øyangen er der.

Aftenpostens korrespondent  
HALVOR HEGTUN

Berlin.

I år går messen for 60. gang med 61 deltagerland fra fem kontinenter. Fra Europa stiller praktisk talt alle, inklusive de baltiske land og nasjoner som Kroatia, Romania, Hviterussland og Moldavia. Hovedland på årets messe er Tunisia. Danmark og Sverige har som vanlig store paviljonger med sill og kjøttbullar og smørrebrød.

Men Norge uteblir på nytt, med viktig unntak for landbruksminister Gunhild Øyangen som hele denne uken har trålet på kryss og tvers gjennom det tidligere DDR-området og latt seg orientere om de dramatiske omstillingene i østtysk landbruk. Langt over halvparten av arbeidsplassene på de gamle

kollektivbrukene er gått tapt.

Øyangen skjønner godt at noen synes det er rart at Norge ikke toner flagg på Grüne Woche, som de kommende dager blir besøkt av langt over 100 000 mennesker. På den annen side: Hvorfor skal man fallby sine varer hvis man ikke klarer å få gjort noe med umulige handelshindringer?

Øyangen er alvorlig bekymret for landbrukets eksportmuligheter, ikke minst etter «brunost-sjokket» som Aftenposten skrev om i går: Salg av brunost til Sverige blir i praksis umuliggjort av svenskenes EU-medlemskap. Frem til årsskiftet betalte Norske Meierier en beskjedne importavgift på 60 øre pr. kilo for brunost til Sverige. Med svenskenes medlemskap, har avgiften gjort et hopp til 21 kroner kiloen.

For Jarlsberg og Norvegia er avgiften gått opp fra ni til 17 kroner kiloen. En bedrift som selger smøreosten Philadelphia, støtter på særlige problemer: En nybygget fabrikk som var bygget for det nordiske markedet, må trolig

innstilles og produksjonen flyttes til Tyskland.

Eksport av matvarer har ikke vært noen hovedinteresse i landbruket. Men dette kan komme til å endre seg, tror Øyangen: Gjennom GATT-avtalen og det reduserte importvernet vil Norge få sterkere konkurranse på hjemmemarkedet, uavhengig av Norges nei til EU. Hardere konkurranse hjemme, kombinert med til dels dramatisk svikt i eksportmulighetene, kan ikke føre til annet enn en kronisk nedgang i nivået på norsk landbruksproduksjon. Det kan få store konsekvenser også for sysselsettingen, frykter hun.

— Den tid er definitivt forbi, da man kunne snakke om landbruk uavhengig av verdenshandelen, sier Øyangen til Aftenposten.

Osten er ikke det eneste området som bekymrer. Norge har også hatt betydelig salg av planteskolevarer, rapidsalat, spekepølse, soyaolje, margarin, potetchips og syltetøy til Sverige. For alle disse varene går avgiftene opp med til dels betydelige beløp, og dette må det nå forhandles med EU om.